

Incipit tractatus de ps. CXLVIII
Prefatio.

Laudatio presentis vite nre in lau-
 de dei esse debet. Quia exultatio
 sempiterna future nostre vite: laus
 dei erit. Et nemo potest idoneus fieri future
 vite: qui se ad illam non se exercuerit. Ad-
 do ergo laudamus deum: sed et rogamus deum:
 Laus nostra leticiam habet: oratio gemitum.
 Promissum est enim nobis aliquid quod non dum
 habemus: et quia verax est qui promissum in spe:
 gaudemus: quia tamen non dum habemus in desiderio
 gemimus. Bonum est nobis pseuerare in de-
 siderio: donec veniat quod promissum est: et
 transeat gemitus: et succedat secula laudatio.
 Propter hec duo tempora: unum quod nunc est
 in temptationibus et tribulationibus huius vite.
 Alterum quod tunc erit in securitate et exulta-
 tione perpetua: instituta est nobis etiam ce-
 lebratio duorum temporum: ante pascha et post pascha.
 Illud quod est ante pascha significat tribula-
 tionem in qua non sumus: quod vero nunc agi-
 mus post pascha significat beatitudinem in
 qua postea erimus. Ante pascha ergo quod ce-
 lebramus hoc et agimus: post pascha autem quod ce-
 lebramus: significamus: et non dum tenemus. Pro-
 pterea illud tempus in ieiunijs et orationibus ex-
 ercemus: hoc vero tempus relaxatis ieiunijs
 in laudibus agimus. Hoc est enim Alleluia: quod
 cantamus: quod latine interpretatur ut
 nostis: laudate dominum. Illud ideo tempus ante
 resurrectionem: hoc tempus post resurrectionem
 domini est. Quo tempore significatur vita futura quam
 non dum tenemus: quia quod significamus post re-
 surrectionem domini tenebimus post resurrectio-
 nem nostram. In capite enim nostro nobis vtrumque
 figuratum est: vtrumque demonstratum est. Passio
 enim domini ostendit nobis vitam presentis necessita-
 tis: qua oportet et laborare et tribulari: et ad
 extremum mori. Resurrectio vero et clarifi-
 catio domini ostendit nobis vitam: quam accepturi
 sumus cum venerit retribuere digna dignis:
 mala malis: bona bonis. Et quodammodo
 mali omnes cantare nobiscum possunt alle-
 luia. Si autem in malicia sua pseuerauerint:
 canticum vite nostre future dicere possunt labijs:
 ipsam vero vitam que tunc erit in ea veritate
 que nunc significatur obtinere non possunt: quia
 noluerunt meditari antequam veniret et tenere
 quod venturum erat. Nunc ergo fratres
 exhortamur vos ut laudetis deum: et hoc
 est quod vobis omnes dicimus: quando dici-
 mus alleluia. Laudate dominum: Bicis tu alte-
 ri: dicit ipse tibi: cum se omnes exhortant: om-

nes faciunt quod exhortant. Sed laudate
 totis votis: id est non ut sola lingua et vox
 vestra laudet deum: sed et conscientia vestra: vita
 vestra: facta vestra. Etenim laudamus modo in ec-
 clesijs quando congregamur: cum quisque descen-
 dit ad propria quasi cessat laudare deum.
 Non cesset bene vivere et semper laudat deum.
 Tunc desinit laudare deum: quia a iusticia et
 ab eo quod illi placet declinat. Nam si a
 vita bona nunquam declinat: lingua tua ta-
 cet: vita tua clamat: et aures dei ad cor tuum.
 Quomodo enim aures nostre ad voces nostras: sic
 aures dei ad cogitationes nostras. Non
 potest autem fieri ut habeat mala facta: qui ha-
 bet bonas cogitationes. Facta enim de cogi-
 tatione procedunt: nec quisquam potest facere aliquid:
 aut ad aliquid agendum membra mouere: ni-
 si primo precesserit iussio cogitationis. Quomodo
 de interiori palatio quicquid iusserit impe-
 rator per imperium romanum emanat: quic-
 quid videtur agi per provincias: Quomodo
 motus fit ad unam iussionem imperatoris in-
 tus sedet: Adhuc solum ille labia cum loqui-
 tur et mouet omnis provincia: cum fit quod lo-
 quitur. Sic et in vnoquoque nostrum intus est im-
 pator in corde: sed et si bonum bona iubet bo-
 na fiunt: et si malus mala iubet et mala fiunt.
 Cum ibi sedet christus: quod potest iubere nisi bona:
 Cum possidet diabolus: quod potest iubere nisi ma-
 la: In tuo autem arbitrio deus te esse voluit:
 cui pares locum: deo: an diabolo: Cum pa-
 raueris: quod possidebit ipse imperabit. Ergo
 fratres non tantum ad sonum attendite cum laudatis
 deum: tunc laudate. Cantet vox: cantet vita:
 cantet facta: et si est adhuc gemitus: tribula-
 tio: temptatio: speret transitura omnia: et illum
 venturum diem quo sine defectu laudabimus.
 Ecce iste psalmus quoniam manifestus est curre-
 dus est nobis. Distribuit enim vniuersam
 creaturam laudantem deum: et tanquam hortatur ut
 laudet quasi inueniret tacentem.

Expositio psalmi.

Laudate dominum de celis: Qua-
 si inueniret tacentes in celis laudem
 dominum: et exhortatur ut surgant et lau-
 dent. Nunquam celestia laudes conditoris sui
 tacuerunt: nunquam terrestria deum laudare cessa-
 runt. Sed plane sunt quedam que habent spiritum
 laudandi deum in eo affectu quo eis placet
 deus. Nemo enim laudat: nisi quod ei placet.
 Sunt autem alia que spiritum vite et intellectum ad
 laudandum deum non habent: sed quia et ipsa bona
 sunt: et in ordine suo integre disposita sunt:
 et ad pulchritudinem vniuersitatis referunt.

... dicit deus ipsa qui
 ... corde suo non laudat
 ... cogitationibus considerat
 ... cum ipsa laudant
 ... et ipsa laudant
 ... deum in celis
 ... vite: et intellectu
 ... sine fastidio
 ... Laudent autem
 ... discernendi bonum
 ... cognoscendi creaturam
 ... homines qui ista cogitant
 ... dno mente discernendi ista
 ... laudandi: boia possunt
 ... habent bonum intellectum
 ... ut modo intellectu peccora
 ... ret deus: Nolite esse sicut
 ... bus non est intellectus
 ... non sicut peccora sine
 ... deus: quia hominum tribu-
 ... ad laudandum deum. Erro-
 ... vitam habet: ipsam qua sen-
 ... Ram peccora et si sensu-
 ... nalem et mentem intelligentem
 ... non habet quam homo
 ... deum: habent in vitam
 ... appetendi cibum: vi-
 ... ra respiciendi: sensus corp-
 ... Elsum ad colores: audire
 ... ad odores: gustus ad
 ... vel ad voluptates: vel ad
 ... noscendas: Intellegimus
 ... ante oculos nostros: Non
 ... intelligendi: sed habet sp-
 ... mati et vitam manifestam.
 ... ipsa habet: et in omnia lau-
 ... re laudant deum: Quia
 ... consideramus creaturam
 ... facti nobis laus deus: cum
 ... laudat deus: omnia laudant
 ... celestia laudant omnia: et dicunt
 ... laudant dicit laudate: Quia
 ... in eo quod laudant: et pla-
 ... us gratulationem suam: Quia
 ... homines boni aliquid op-
 ... dio: sive in vinea: sive in m-
 ... cultura: placet tibi quod si-
 ... cite: agite: non in tunc incip-
 ... cis: sed quia placet tibi quod si-
 ... ne: ad iugis gratulationem
 ... nam. Bicido enim facite
 ... centes: voto quasi facia-
 ... ergo exhortatione plenus
 ... talis hoc: et psalmus est

quā condidit deus: ipsa quidē per se voce sua: et corde suo nō laudāt deum: sed cum ab intelligentibus cōsiderant: per ipsa laudatur deus: et cum p ipsa laudatur deus: quodamō et ipsa laudant deū. Verbi gratia: Laudant deum in celis: oīa que habēt spiritū vite: et intellectū purū ad eū contēplandū: et sine fastidio et defectu diligendum. Laudant autē dñm per intellectū in terra discernendi bonū z malū: et p intellectum cognoscendi creaturā et creatorem homines qui ista cogitāt: z quibus tribuit dñs mentē discernēdi ista delectandi atq; laudandi: hoīes possūt. Pecora nūquid habent hmoi intellectum: Si haberent huiusmodi intellectū pecora: nō nobis diceret deus: Nolite esse sicut equ⁹ et mul⁹ qui bus nō est intellect⁹. Quā hortatur nos vt nō simus sicut pecora sine intellectu: ostendit nobis quia homini tribuit intellectum ad laudandū deum. Arbores nūquid vel vitam habēt: ipsam qua sentiūt sicut pecora: Nam pecora et si sensuz interiorē rationalem z mentē intelligentē atq; discernentem nō habēt quā homo habet vt laudent deum: habent tñ vitam manifestā: sic nouimus appetendi cibū: vtilia sumendi: noxia respuendi: sensus corpalia discernēdi: Visum ad colores: auditū ad voces: olfactū ad odores: gustuz ad sapes: motus vel ad voluptates: vel ad molestias cognoscendas: Intelligimus hec: z videmus ante oculos nostros. Non habent rationē intelligendi: sed habēt spiritū corpis animati et vitam manifestā. Arbores aut nec ipsā habēt: et tñ omnia laudāt deū. Quare laudant deum: Quia cū ista videm⁹: et cōsideram⁹ creatorē q̄ ea fecit: de illis nascit i nob laus dei: z cū ipsorū cōsideratione laudat de⁹: oīa laudāt deū. Lepit ḡ iste de celo: laudāt oīa: et dic̄ laudate. Quare cū laudant dicit laudate: Quia delectat⁹ est in eo quod laudant: et placuit ei quasi ad iūgere hortationē suaz: Quō si venias ad homines bonū aliquid opantes cum gaudio: siue in vinea: siue in messe: siue in agricultura: placet tibi quod faciūt: et dicis facite: agite. non vt tūc incipiāt facere qñ dicis: s̄ quia placet tibi qd faciētes inueniens: ad iūgis gratulationē et exhortationē tuam. Bicedo enim facite: z exhortādo facientes: voto quasi facis cuz illis. In hac ergo exhortatione plenus spiritu ppheta dicit hec: et psalmus est Aggei et Zacha-

rie: sic habet titulum: Isti duo pphete eo tempore quo captiu⁹ populus tenebat in babilonia: prophetabant iam futurū finē captiuitatis: vt restauraret ciuitas hierusalē: que bello ceciderat. Significauerunt ergo nobis in mysterio vitā futuram: vbi laudemus deū post captiuitatē vite p̄sentis: vbi erit innouatio ciuitatis illius magne hierlm vñ pegrini suspiramus: captiuati adhuc sub onere et sarcina corporis mortalis vnde adhuc gemimus in pegrinatione: exultabimus autē in patria. Qui aut nō gemit peregrinus: non gaudebit ciuis: quia desiderū nō est in illo. Prophe te ergo isti sancti: magnam consolationem prebuerunt: tunc captiuato populo scdm carnem: id est constituto in babilonia sub regibus alienigenis. Ostendebāt enī per prophetiam futurum tempus liberationis: a captiuitate instauratiōis hierusalē. Sed illa omnia in figura gesta sunt: habent veritatē suam. Figurata sūt in antiquis: presentia ostenduntur in nobis. Adhodo ergo quid dicit ap̄lus: Q̄ diu sumus in corpore pegrinamur a dño: Nō dñi sumus in patria. Quādo erimus in patria: Quādo triumphabim⁹ deuicto inimico diabolo: quādo mors nouissima inimica destruet. Tūc fiet sermo qui scriptus est: Absorpta est mors in victoria. Ubi ē mors cōtentio tua: Ubi est mors aculeus tuus: Quādo ergo nulla erit mortis cōtentio: que modo est: et facit nos gemere ex defectu: ex mobilitate rerum: et fragilitate carnis humane: p̄tendūt nobiscū quotidie tēptatiōes: p̄tē dūt nobiscū quotidie delectatiōes: z si nō cōsentimus: tamē molestiā patimur: et cōtendimus: et magnum piculum est: ne qui contendit vincatur. Si aut nō cōsentiedo vincamus molestias: tñ patimur resistendo delectationibus: non cessat: et nō moritur hostis: nisi in resurrectione mortuorum: Sed p̄sumamus: fidam⁹: erigunt nos Aggeus z Zacharias: cātant futurā liberationem nr̄am. Si illi pp̄lo cātauerūt: et impletū est: christiano pp̄lo qd cantatur nō implebit. Securi estote nō tātūmodo in ista pegrinatiōe vite hui⁹: sed quō h agatis: videte: Nō vobis placeat amor babilonie: ne obliuiscamī ciuitatē hierlm. Et si corp⁹ nostrū adhuc in babilonia tenet: cor nostruz ad hierlm p̄mittat. Laudet ergo tota creatura dñm: qz hoc ibi facturi sumus qd hic p̄meditamur. Laudate dñm de celis:

Laudate eū in excelsis. Primo de ce-
lis dicit: postea de terra. Laudatur enī de-
us qui fecit celū et terrā: Celestia tranquil-
la sūt: pacata sūt: ibi sp̄ gaudiū: nllā mori:
nllā egritudo: nllā molestia: sp̄ laudāt deū
bñ. Nos aut̄ adhuc in imo sum⁹: s̄ cū cogi-
tam⁹ quō illic laudetur deus: cor ibi habe-
mus: et nō sine causa audim⁹: sursum corda.
Leuem⁹ cor sursum: ne putrescat in fra: qm̄
placet nobis qd̄ ibi agunt angeli. Adodo
nos spe: postea re: et cuz illuc venerimus:
Laudate ergo eū in excelsis. **Laudate**
te eū omnes angeli ei⁹: laudate eū
oēs virtutes ei⁹. Laudate eū sol
et luna: laudate eū oēs stelle et lu-
men. **Laudate eū celi celorū: et**
aque que sup celos sūt laudent no-
men dñi. Qñ explicauit omnia nūeran-
do: Sed tñ sumatim quasi oīa p̄strinxit et
cōclūdit omnia celestia laudātia creatorē
suū. Et qñ diceret ei: quare illū laudāt: qd̄
illi debent: quid illis cōtulit vt laudāt eū:
Sequitur. **Qm̄ ip̄e dixit et facta sūt:**
ip̄e mādauit et creata sūt. Nō mirū
si opa laudēt opatorē. Nō mirū ē: si facta
laudēt factorez. Nō mirū si creatura lau-
det creatorē. Ibi et christ⁹ noiatus ē: et qñ
nō audiuim⁹ nomē ipsius: qui est christus:
In principio erat verbum: et verbum erat
apud deū: et de⁹ erat verbū: hoc erat in p̄-
cipio apd̄ deū: **Sia p̄ ip̄m facta sūt: et sine**
ip̄o factum ē nihil. Per qd̄ facta sūt: Per
verbū. Quō hic ostēdit: qz p̄ verbū facta
sūt: Ip̄e dixit et facta sūt: ip̄e mandauit et
creata sūt. Nemo dicit: nemo mādat: nisi
verbū. **Statuit ea in seculū et in se-**
culū seculi: Omnia celestia: oīa superio-
ra: virtutes oēs atqz angelos ciuitatē quā
dā supnā: bonā: sanctā: beatā: Tñ qm̄ pe-
grinamur miseri adhuc sumus: et quo redi-
turi in spe beati: et quo cū redierimus: in re
beati. Statuit ea in seculū et in seculū seculi:
Preceptū posuit et non p̄teribit.
Quale p̄ceptū putatis habere celestia et
angelos factos: Quale p̄ceptū dedit illis
de⁹: Quale: nisi vt laudēt illū: Beati quo-
rū hoc est negociū laudare deū: Nō arāt:
nō semināt: nō molunt: non coquūt. Opa
enī sūt ista necessitat: Ibi necessitas nō ē.
Nō furātur: nō dep̄dant: nō adulterātur.
Opa enī sūt ista iniqtat: Ibi iniqtas nō ē.
Nō frāgūt panē esuriētī: nō vestiūt nudū:
nō suscipiūt pegrinū: nō visitāt egrotū: nō
cōcordant litigiosū: nō sepeliūt mortuum.
Opa enī sūt ista misericodie: Ibi aut̄ nul-

la miseria est in qua fiat misericordia. O be-
ati. Putam⁹ enim⁹ nos sic: Eia suspirem⁹:
de suspirio gemam⁹. Et qd̄ sumus vt ibi si-
mus: Mortales: piecti: abiecti: terra et ci-
nis. S; q̄ p̄misit omnipotēs est. Si ad nos
attendam⁹ quid sumus: Si ad illū: de⁹ est:
omnipotēs est. Nō est facturus angelū ex
hoīe: qui fecit hoīem ex nihilo. Aut vero
p̄ minimo habet de⁹ hoīem: p̄p̄ quē mo-
ri voluit vnicū suū: Attendam⁹ ad iudici-
um dilectiōis et p̄missiōis dei. Tales ar-
ras accepim⁹: tenemus mortē christi: tene-
mus sāguinē christi. Quis mortu⁹ ē: Uni-
cus. Pro quib⁹ mortuus est: Utinā p̄bo-
nis: utinā p̄ iustis. Sed qd̄ est: Etenim christus
ait ap̄lus: p̄ impijs mortuus est. Qui
donauit impijs mortē suā: qd̄ seruat iustis
nisi vitā suā: Erigat ḡ se hūana fragilitas:
nō desperet: non se collidat: nō se auertat:
nō dicat: Nō ero. Qui p̄misit: de⁹ ē: et ve-
nit vt p̄mitteret: apparuit hoīb⁹: venit sus-
cipere mortē nostrā: p̄mittere vitā suam.
Venit ad regionē pegrinatiōis nostre ac-
cipere hic quod abūdat: opprobria: flagel-
la: colaphos: sp̄ta in faciem: p̄tumelias:
spineā coronā: suspēsiōem in ligno: crucē:
mortē. Hec abūdant in regiōe nr̄a: ad ta-
lia cōmercia venit. Quid hic dedit: Quid
hic accepit: Bedit exhortatiōem: dedit do-
ctrinā: dedit remissiōem p̄ctōz: accepit cō-
tumelias: mortē: crucē. Attulit nobis de il-
la regiōe bona: et in regiōe nostra ip̄e ptu-
lit mala. Promisit tñ nobis qd̄ ibi futuri si-
mus: vñ venit: et ait: **Pat̄ volo vt vbi ego**
sū et ip̄i sint mecū. Lata p̄cessit dilectio: qz
vbi nos eram⁹: fuit nobiscū: vbi ip̄e est eri-
mus cū illo. Quid tibi p̄misit de⁹ o hō mor-
talis: Quia victur⁹ es i et̄nū. Nō credis:
Crede. Plus est iā qd̄ fecit: ḡ qd̄ p̄misit.
Quid fecit: **Mortu⁹ ē p̄ te.** Quid p̄misit:
Est viuas cū illo. Incredibili⁹ ē qd̄ mortu-
us ē et̄nū: ḡ vt in et̄nū viuat mortalis. Iā
qd̄ incredibili⁹ ē tenem⁹. Si p̄p̄ hoīez mor-
tu⁹ ē de⁹: nō ē victur⁹ hō cū deo: Nō ē vic-
tur⁹ mortal⁹ i et̄nū p̄p̄ quē mortu⁹ ē q̄ vi-
uit i et̄nū: S; quō mortu⁹ ē de⁹: Et vñ mor-
tuus ē de⁹: Et pōt mori de⁹: Accepit ex te:
vñ morēt p̄ te. Nō posset mori: nisi caro: n̄
posset mori: nisi mortale corp⁹: Induit se
vbi morēt p̄ te: iduet te vbi cū illo viuas.
Tibi se niduit morte: In v̄ganitate nr̄is.
Tibi te iduet vita: In eq̄litate p̄ris. Elegit
sibi h̄ thalamū castū: vbi p̄iūgeret sp̄sūs
sp̄se. Verbū caro factū ē: vt fieret caput
ecclie. Verbū enī ip̄m nō ē pars ecclie: sed

psalmus
laudate eum in excelsis
primo de celis dicit postea de terra
laudatur enim deus qui fecit celum et terram
celestia tranquilla sunt pacata sunt ibi spiritus gaudium nulla mors nulla egritudo nulla molestia spiritus laudat deum beati
nos autem adhuc in imo sumus sed cum cogitamus quomodo illic laudetur deus cor ibi habemus et non sine causa audimus sursum corda
leuemus cor sursum ne putrescat in fra quoniam placet nobis quod ibi agunt angeli
adodo nos spe postea re et cum illuc venerimus
laudate ergo eum in excelsis
laudate te eum omnes angeli eius laudate eum omnes virtutes eius
laudate eum sol et luna laudate eum omnes stelle et lumen
laudate eum celi celorum et aque que super celos sunt laudent nomen domini
quoniam explicauit omnia numerando sed tamen sumatim quasi omnia perstrinxit et conclusit omnia celestia laudantia creatorem suum
et quasi diceret ei quare illum laudant quid illis contulit ut laudent eum
sequitur quoniam ipse dixit et facta sunt ipse mandauit et creata sunt non mirum si opera laudent opatorem non mirum est si facta laudent factorem non mirum si creatura laudet creatorem
ibi et christus nominatus est et quasi non audiuimus nomen ipsius qui est christus
in principio erat verbum et verbum erat apud deum et deus erat verbum hoc erat in principio apud deum
sicut per ipsum facta sunt et sine ipso factum est nihil per quod facta sunt per verbum
quomodo hic ostendit quod per verbum facta sunt ipse dixit et facta sunt ipse mandauit et creata sunt
nemo dicit nemo mandat nisi verbum
statuit ea in seculum et in seculum seculi
omnia celestia omnia superiora virtutes omnes atque angelos ciuitatem quamdam supernam bonam sanctam beatam tamen quoniam pegrinamur miseri adhuc sumus et quo redituri in spe beati et quo cum redierimus in re beati
statuit ea in seculum et in seculum seculi
preceptum posuit et non preteribit
quale preceptum putatis habere celestia et angelos factos quale preceptum dedit illis deus
quale nisi ut laudent illum beati quorum hoc est negocium laudare deum non arant non seminant non molunt non coquunt
opera enim sunt ista necessitatis ibi necessitas non est non furantur non dependant non adulterantur
opera enim sunt ista iniquitate ibi iniquitas non est non frangunt panem esurienti non vestiunt nudum non suscipiunt pegrinum non visitant egrotum non concordant litigiosum non sepeliunt mortuum
opera enim sunt ista misericordie ibi autem nul-

ut esset caput ecclesie: carnem assumpsit. Quidam nostrum iam sursum est: quod hic accepit ubi mortuus est: ubi crucifixus est. In quedam primitie tue precesserunt: dubitas quae secutus es. Ergo convertat se et ad terrena: quia iam dixit laudes celestium. **Laudate dominum de terra:** Superius enim unde cepit: Laudate dominum de celis: et enarrauit celestia. **Quod audi terrestria. Dracones et omnes abyssi.** Abyssi profunditates aquarum sunt: maria omnia et nubilosus iste aer: ad abyssum pertinet: Ubi nubes: ubi venti: ubi tempestates: ubi pluuia: conuulsiones: tonitrua: gradines: nix: et quicquid vult deus fieri super terras de isto humido et caliginoso aere: totum huius terre nomine appellauit: quia in imis mutabile est atque mortale: nisi forte putatis quia sursum pluit stellis. Omnia ista hic fiunt prope ad terram. Et aliqui sunt homines in cacuminibus montium: nubes sub se vident et fiunt plerumque pluuie: et apparent bene intuentis omnia ista que perturbato aere concitantur hic fieri in ista mundi parte infima: propterea ad istas caliginosam: id est ad hunc aerem tanquam ad carcerem damnatus est diabolus: de apparatu superiorum angelorum lapsus cum angelis suis. **Ita apostolus** huius de illo dicit: **Secundum principem potestatis aeris huius** qui nunc operatur in filios diffidencie. Et alius apostolus dicit: **Si enim deus angelis peccantibus non peperit: sed carceribus caliginis inferni retrudens: tradidit in iudicio puniendos seruari: infernum hoc appellans quod inferior pars mundi sit.** **Noli ergo cogitare quod accepit diabolus: sed quid perdidit.** **Quia ergo ista videtis qualia sunt: mutabilia: turbata: terribilia: corruptibilia: tamen habent locum suum: habent ordinem suum: implent et ipsa vniuersam pulchritudinem pro modo suo: et ideo laudant dominum.** **Conuersus ergo ad illa tanquam exhortans: et ipsa imo exhortans nos: ut eorum consideratione laudemus dominum.** Sic enim laudat deum cum considerata pariter laudem dei: cepit ita dicere: **Laudate dominum de terra: dracones et omnes abyssi.** **Dracones circa aquam versantur de speluncis procedunt: serunt in area: concitant propter eos aer.** **Magna quedam sunt animata dracones: maiora non sunt super terram.** **Propterea inde cepit: dracones et omnes abyssi.** **Sunt autem spelunce aquarum latentium unde flumina: unde fontes procedunt ut fluant super terram: alia occulta subter eunt: et totum hoc atque omnis ista humida natura aquarum simul cum mari: et isto**

infinito aere abyssus vel abyssi vocant: ubi viuunt dracones: et laudant deum. Quid putamus? Quia choros faciunt dracones: et laudant deum: Sed vos considerantes dracones: attendite artificem draconum creatorum draconum. Et cum miramini dracones et dicitis: magnus deus qui hec fecit: dracones laudant deum de vocibus suis. Et dracones et omnes abyssi. **Ignis: grando: nix: glacies: spiritus tempestatis: que faciunt verbum eius.** Quare hic addidit: que faciunt verbum eius: **Multi stulti non valentes contemplari et discernere creaturam locis suis et ordine suo: sed nutu et iussu dei agentem motus suos: visum est illis: quia superiora omnia deus gubernat: inferiora vero despicit: abiicit: desent: ut nec curet ista: nec gubernet: nec regat: sed casibus regantur: quod possunt: quia possunt: et mouent illos qui dicunt aliquando sibi: sed non dicant tibi: id est ne audiendo tu presertim quoniam ista dicunt: blasphemiam enim sunt et execrabilia deo. Si deus plueret: numquid plueret in mare? Qualis inquit prouidentia: getulia sunt: et mare conpluit. Acute sibi vident tractare. Quibus dicendum est huius: **Getulia sunt: ut tu ne sitires.** **Bonum enim erat ut diceret deo: Anima mea velut terra sine aqua tibi.** **Quod alio loco apte dicit: Situit tibi anima mea quia multiplici tibi et caro mea.** **Et dominus in euangelio: Beati qui esuriunt et sitiunt iusticiam: quoniam ipsi saturabuntur.** **Iste enim iam saturatus est qui talia disputat: et quasi doctus nisi videt: nec vult discere: ideo non sitit.** **Ita si sitiret: vellet discere: et inueniret: quia totum dei prudentia sit in terra: et etiam miraretur disposita membra pulicis.** **Attendant caritas vestra: Quis disposuit membra pulicis et culicis: ut habeant ordinem suum: habeant vitam suam: habeant motum suum: Et nam bestiolam breuem: minutissimam considera quam volueris: si consideres ordinem membrorum ipsius: et animationem vite qua mouetur: et pro se fugiat mortem: amat vitam: appetit voluptates: deuitat molestias: exercit sensus diuersos: viget in motu congruo sibi. Quis dedit aculeum culici quo sanguinem sugat: Quis tenuis fistula est qua sorbet: Quis disposuit ista: Quis fecit ista: Expauescis in minimis: lauda magnum. Hoc itaque tenete fratres mei: nemo vos de fide excutiat: et de sana doctrina. Qui fecit in celo angelum: ipse fecit in terra vermiculum: sed angelum in celo pro habitudine celesti: vermiculum in terra pro ha-****

Alta ista
t. peccataru.

bitudine terrestri. Nūquid angelū fecit re-
pere in ceno: et vermiculum in celo: Distri-
buit sedibus habitatores: in corruptionem
in corruptis sedib⁹ dedit: corruptibilia in
corruptibilibus locis. Totū attende: totū
lauda. Qui ergo disposuit membra vermi-
culi: non gubernat nubes: Et quare in ma-
re pluit: Quasi nō sint in mari que alantur
pluvia: quasi ibi non fecit pisces: quasi ibi
non fecit animalia. Attendite quomō cur-
runt pisces ad aquā dulcem. Et quare in-
quit pisci pluit: et mihi non pluit aliquādo:
Et cogites te i regione esse deserti et in pe-
grinatione vite: et amarescat tibi vita p̄sens
vt futuram desideres: aut vt flagelleris: et
corripiaris et corrigaris. Quō autez distri-
buit p̄p̄ria regionuz: Ecce quia de getulia
locuti sumus: pluit hic p̄pe omni anno: et
omni anno dat frumentū. Seruari hic fru-
mentū non potest: cito corrūpit: quia omni
anno dat: ibi q̄ raro: et multū datur et diu
seruat. Sed forte putas: q̄ ibi deserat deus
homines: aut nō ibi s̄m iocūditatē suam: et
laudant: et glorificant deum. Apprehende
inde getuliū: pone inf̄ istas arbores ame-
nas fugē hic vult et redire ad nudā getuliā.
In omnibus ergo locis deus regionibus
tempora sua queq̄ distribuit et ordinavit:
et longum est cōmemorare diligentiorē cō-
siderationē omniū rerum. Quis illam ex-
plicat: Tamē qui oculos habent: multa ibi
vident: cum viderint placent: cum placue-
rint laudant: non tanq̄ ip̄a: sed ille qui fe-
cit: ita omnia laudabunt deū. Hec consi-
derabat spirit⁹ p̄phetie cū dixisset: Ignis:
grando: nix: glacies: spiritus tempestatis:
q̄ omnia turbata vident quibusdā stultis et
quasi casibus agitari: addidit: que faciunt
verbū eius. Nō tibi ergo videant casibus
moueri que verbo dei i omni motu suo de-
seruiunt. Quo vult deus illuc lucet ignis:
illuc fertur nubes: siue pluuias: siue niuem:
siue grandinē portet. Et quare aliquando
p̄cutiunt montē fulmina: et non p̄cutiunt
latronē: Quod cūq̄ possum dicere pro ca-
ptu mentis mee quātum deus donare di-
gnetur: maiores maiora nouerint: et ampli⁹
intelligent: et det vobis de⁹ plus sapere q̄
dico: tamē cum temperātia sine superbia.
Possum ergo p̄ modulo meo dicere: qua-
re p̄cutiunt montem: et non p̄cutiunt latro-
nem: quia forte adhuc latronis conuersio-
nem querit: et ideo p̄cutitur mons: quia
non timet: vt mutetur homo qui timet ali-

quādo. Et tu cum das disciplinā: terram
feris: vt infans expauescat. Et aliquādo fe-
rit quē vult hominē. Sed dicis mihi: Ecce
cedit innocentiorē et dimittit sceleratiorē.
Noli mirari: vnde cūq̄ mors pio bona est.
Unde autē scis illi sceleratiori si se mutare
noluerit: quid penarum in occulto seruet:
Nōne mallent fulmine incendij potius in-
terire quib⁹ i fine dicit: Ite in ignē eternū.
Opus est vt innocens sis. Quid em̄: Na-
lum est mori in naufragio: bonum est mori
febre: Siue inde: siue inde moriatur: quere
qualis sit qui morit: quo post mortē iturus
est: nō vñ de vita exitur⁹ ē: quacūq̄ occasi-
one hinc exituri sum⁹. Quib⁹ exitib⁹ marty-
res exire meruerūt. Nunquid februb⁹: Quo
mūti optāt vt februb⁹ soluant: Alij vno ictu
gladij: alij ignib⁹: alij bestijs: Et deuozaue-
rūt bestie corpa martyru: et non timuerūt ne
perirēt corpora ipsorū. Undiq̄ em̄ deus re-
ducet corpora sanctorū suorum: cui capil-
li capitū nr̄i numerati sūt: Et qñ voluit: tres
pueros ab igne liberauit: Nūquid ideo ma-
chabeos in igne deseruit: Illos aperte libe-
rauit: illos occulte coronauit. Nouit igitur
deus qd̄ agat. Tu time et bonus esto: Un-
de cūq̄ voluerit vt exreas hinc paratum te
inueniat. Inquilin⁹ enim es non possessor
domus. Locata est tibi domus ista: tibi lo-
cata est non donata: et si nolis migrabis: et
non eam tali conditione accepisti: vt quasi
tempora certa tibi sint. Quid dixit domin⁹
deus tu⁹: Nū voluero cum dixerō: migra-
patus esto. Expello te de hospitio: sed da-
bo domū. Inquilinus es in terra: eris pos-
sessor in celo. Quicquid ergo hic accidit con-
tra voluntatē nostrā: noueritis nō accideret
nisi de voluntate dei: de prudentia ipsius: de
ordine ipsi⁹: de nutu ipsius: de legib⁹ ipsi⁹: et
si nos nō intelligim⁹ quid: quare fiat: debe-
mus hoc prudētie ipsius: q̄ nō sit sine cau-
sa: et non blasphemabim⁹. Cum em̄ ceperi-
mus disputare de openb⁹ dei: quare hoc:
quare illud: et nō debuit sic facere: male fe-
cit hoc: vbi ē laus dei: Perdidisti alleluia.
Omnia sic cōsidera quō placeas deo et lau-
des artificem: Quia si intrares i officinam
forte fabri ferrarij: non auderes resp̄nde-
re folles: incudes: malleos. Et da imperi-
tum hominē nescientē quid quare sit: et om-
nia resp̄ndit: S̄ si nō habeat peritiā arti-
ficis: et habet saltem considerationē homi-
nis: quid sibi dicit: Non sine causa hoc lo-
co folles positi sunt. Artifex nouit quare: et

Psalmus
In officina nō
audet resp̄nde-
re: Ergo quādo
ipsa tempore
sic oia que va-
nitate temere fieri:
nō sunt nisi ut
deum laudent
vt dñm laudent
colles: ligna fructu-
aria: Bestie et oia
alia et volatilia penna-
ta: Reges terre et
populi principes et oēs
re: Iuvenes et virgines
inimicis laudem
p̄locata ē laus d̄ celo: ex-
p̄ta. Quia exaltati est
luis. Nemo hominū quera-
uit. Et exaltati sūt in
humiliari. Exaltati sūt in
Confessio eius i
ta: Quid est: p̄fessio eius i
Quia ipse cōfiteatur: Non
nō p̄fentur: oia clamant
modo quodāmodo voce
eo. Clamat celum deo:
ego. Clamat terra: Tu
Quō q̄ clamāt ista: Qñ
uenit ex tua cōsiderati-
ce tua clamāt. Cōfessio eius
ra. Attende celū: pulchra
pulchra es. Et nūq̄ sibi
Ipe fecit: ipse regit: ipse
Ipe trahit: ipse: momentū
p̄ seipm̄ iustaurat. Quia q̄
ue in statu: siue in motu:
lum: siue de celo suscitū:
ue in renouatiōe. Et vt
et attollens in amfice: et
q̄ facta sūt intellecta cō-
in celo et in terra: id est
temis: ostendit: et te reb-
ficta omnia: et meli⁹ illi o-
fecit: nūc illū est: et q̄cūq̄
nis est q̄ ipse. Nō q̄ ita
fecit: vt recedas ab eo q̄
quod fecit: multo magis
c̄bra sunt que fecit: quātū
est qui fecit. Cōfessio eius
Et exaltati sūt cornu p̄
quod p̄betant: et q̄cūq̄
modo cornu populū sūm
in tribulationibus: et
ratione pectorū. Quā

si ego non noui. In officina non audet vituperare fabrum: et audet reprehendere in hoc mundo deum. Ergo quemadmodum ignis: gradus: nix: glacies: spiritus tempestatis: que faciunt uerbum eius: sic omnia que uanis uidentur in rerum natura temere fieri: non faciunt nisi uerbum eius: quia non sunt nisi iussu eius. **Ben** de dicit ut dominum laudent. **Montes** et **omnes colles:** ligna fructifera et omnes **cedri.** **Bestie** et omnia pecora: **reptilia** et **uolatilia pennata.** **Ben** de ad **boies.** **Reges terre** et **omnes populi:** principes et omnes iudices **terre.** **Iuuenes** et **uirgines** **senes** cum **iunioribus** laudet nomen domini. **Explicata** est laus de celo: explicata est laus de terra. **Quia exaltatum** est nomen eius **solum.** **Nemo** hominum querat exaltare nomen suum. **Uis exaltari:** Illi te subde qui non potest humiliari. **Exaltatum** est nomen eius **solum.**
Confessio eius in celo et in terra: **Quid** est confessio eius in celo et in terra: **Quia** ipse confitetur. **Non.** Sed quia illi omnia presentantur: omnia clamant: omnium pulchritudo quodammodo uox eorum est confitentium deo. **Clamat** celum deo: **Tu** me fecisti non ego. **Clamat** terra: **Tu** me produxisti non ego. **Quomodo** clamant ista: **Quomodo** consideratur et habet inuenitur ex tua consideratione clamant: ex uoce tua clamant. **Confessio** eius in celo et in terra. **Attende** celum: pulchrum est: attende terram pulchra est. **Utrumque** sibi ualde pulchrum est. **Ipsa** fecit: ipse regit: ipse nutu gubernant. **Ipsa** transiit tempora: momenta ipse instaurat: per seipsum instaurat. **Omnia** ergo ista laudat illum: siue in statu: siue in motu: siue de terra deorsum: siue de celo sursum: siue in uetustate: siue in renouatione. **Cum** uides hec et gaudes et attolleris in artificem: inuisibilia eius per ea que facta sunt intellecta conuerteris: confessio eius in celo et in terra: id est confiteris ei de rebus terrenis: confiteri ei de rebus celestibus: et quia ipse fecit omnia: et melius illo non est aliquid: quecquid fecit intra illum est: et quecquid in his placet minus est quam ipse. **Non** ergo ita tibi placeat quod fecit: ut recedas ab eo que fecit. Sed si amas quod fecit: multo magis eum que fecit. Si pulchra sunt que fecit: quanto magis pulchrior est qui fecit. **Confessio** eius in celo et in terra. **Et exaltauit** cornu populi sui. **Ecce** quod prophetabant **Aggeus** et **Zacharias** modo cornu populi sui humile est in tribulationibus: in temptationibus: in consensione pectorum. **Quomodo** exaltabit cornu po-

puli sui: **Quando** uenerit ipse dominus: et ortus fuerit sol noster: non iste qui oculis uidetur et oritur super bonos et malos: sed de quo dicit uobis qui timetis deum orietur sol iusticie et sanitas in pennis eius: et de quo dictum est superbi et impij: **Iusticie** lumen non illuxit nobis: et sol non est ortus nobis. **Ipsa** erit estas nostra. **Modo** fructus per hibernum in radice non apparent. **Attendis** quasi aridas arbores per hibernum: **Qui** non nouit uide re aridas putat uitem: et forte iuxta est que uere aruit. **Similes** sunt ambe per hibernum: illa uiuit: illa mortua est: sed illius uita et illius mors in abscondito est. **Estas** procedit: uita illius clarificatur: mors illius manifestatur. **Procedit** honor foliorum: secunditas fructuum: uestitur uitis in facie ex eo quod habet in radice. **Ergo** modo fratres tales sumus quales sunt et alij boies. **Quomodo** nascuntur: manducant: bibunt: uestuntur: transigunt uita ista: sic et sancti. **Aliquam** res ipse decipiunt homines: et dicunt: **Ecce** postquam cepit esse christianus: numquid non ei dolet caput: **Aur** quia christianus est: quid habet plus a me: **Quod** uitis arida: attendis iuxta te uitem nudam in hiberno: sed non aridam per estatis uim. **Et** ueniet dominus honor noster que latebat in radice: et tunc exaltabit cornu populi sui: post captiuitatem in qua mortaliter uiuimus. **Ubi** dicit **Apulus:** **Molite** ante tempus iudicare: donec ueniat dominus et illuminabit abscondita tenebrarum: et tunc laus erit uincitque a deo. **Sed** dicis mihi. **Ubi** est radix mea: ubi est fructus meus: **Si** credis: nosti ubi est radix tua. **Ibi** est enim: ubi est fides tua: ubi est spes et caritas tua. **Audi** **Apulum:** **Mortui** enim estis: **Quasi** per hibernum mortui apparebatis. **Audi** quia uiuunt: et uita ustra abscondita est inquit cum christo in deo. **Ecce** ubi habes radicem. **Quomodo** ergo honore ornaberis: quomodo secundaberis fructu: **Audi** illum sequente: **Cum** christus apparuerit uita uestra: tunc et uos apparebitis cum ipso in gloria. **Et** exaltabit cornu populi sui.
Hymnus omnibus sanctis eius. **Hymnus** sancti quid est: **Latus** est cum laude dei. **Si** laudas deum et non caritas: non dicis hymnum. **Si** caritas enim et non laudas deum non dicis hymnum. **Si** laudas aliud quod non pertinet ad laudem dei: et si caritudo laudes non dicit hymnum. **Hymnus** ergo tria ista habet: et canticum et laudem et dei. **Laus** ergo dei in canticum hymnus dicitur. **Quid** est ergo hymnus omnibus sanctis eius: **Accipiant** sancti eius hymnum: dicant sancti eius hymnum: quia hoc est quod accepturi sunt in

Alia lra. t vniuersa. serpentes et uocates penate.

Alia lra. sup celum et terram.

fine: hymnuz sempiternū. Ideo alio loco dicit psalmus: Sacrificiū laudis glorificabit me: et ibi est via qua ostendā illi salutare meū: Et beati q̄ habitāt in domo tua in secula seculoz laudabūt te: hoc ē hymnus omnibus sanctis eius. Qui sunt sancti ei? Filij isrl̄ populi appropinquātes sibi. Nemo dicat: nō sū filiū isrl̄. Nōne putens iudeos filios israel esse: et nos non esse filios israel. Audeo vobis dicere fratres mei: illi nō sunt et nos sum⁹. Audi te quare: quia maior est nat⁹ s̄m̄ spiritū: q̄ natus s̄m̄ carnem. Un̄ israel: Ex Abraā. Quia Isaac ex Abraam: israel ex Isaac. Quō placuit deo Abraā: Credidit autē Abraā deo: et reputatū est illi ad iusticiā. Quisq̄ imitatus fuerit Abraā: filius est Abrae. Quisq̄ degeneravit a fide Abraam: pdidit p̄geniē Abrae. Iudei degeneraverūt: pdiderūt. Imitati sumus nos: inuenimus. Audi q̄ illi perdidērūt: Quid illis dicit dominus dicentibus filij sumus Abrae: Audi sūt ostētare se et erigē cervicē de nobilitate generis iusti. Et quid illis domū? Si filij Abrae effectis facta: utiq̄ Abrae fecissetis. Si ergo pdiderūt ipsi qd̄ filij sunt Abrae: inuenim⁹ nos ut filij sum⁹ Abrae. Credendo quippe inuenim⁹: qd̄ illi nō credēdo amiserūt: q̄ credidit Abraam deo: et reputatū est illi ad iusticiā. Et semen Abrae christ⁹: et in christo nos sum⁹: et ex israel populus: de quo populo Maria: de qua Maria christ⁹: in quo christo nos: Ergo filij israel nos. Et quō addidit ut discerneret nos: Filij isrl̄ populo appropinquāti sibi. Attēdite iudeos: si propinquant ipsi sunt et forte p̄pinquant. Sicut mihi aliquis: Quotidie cātāt et ipsi psalmi: et cantant hymnos dei. Non auditis quod eis dixit p̄betas: Populus hic labijs me honorat: cor autē eorū longe est a me. Si illorum cor longe est: nostrum autē proximuz est: quia credimus: quia speramus: quia diligimus: quia christo adiuncti sumus: quia mēbra ipsius facti sumus. Nūquid membra longe sunt a capite: Si essent longe et diuisa essent: nō diceret: Ecce ego vobiscū sum omnibus diebus vsq̄ in cōsumationē seculi. Si separata essent: nō de celo diceret: Saule saule quid me p̄sequeris: Si nō in nobis esset: nō diceret: Esuriui et dedistis mihi māducare. Et cū dicerēt illi: Quādo te vidimus esurientē? respondit: Cū vni ex minimis meis fecis

Alia fca.
f filijs.
f populo.
f appropinquanti

mibi fecistis. Ecce p̄p̄s: ecce appropinquās israel: et cū illo mō spe: postea re.

Explicit Tract. de ps. CXLVIII.

Incipit Tract. de ps. CXLIX.
Exhortatio.

Iaudemus dñm et in voce: et in intellectu: et in opere bono. Et sicut nos hortatur iste psalmus: cantemus et canticū nō. s̄m̄. Sic em̄ incipit.

Expositio psalmi.

Cantate domino canticum nouū: Vetus homo: vetus canticū: nouus homo: nouū canticū. Vetus testamentū: vetus canticum. Nouum testamentū: nouum canticū. In veteri testamento p̄missiones sunt temporales et terrene. Quisquis terrena diligit: vetus canticū cantat. Qui vult cantare canticum nouū: diligit eterna. Sp̄a dilectio noua est et eterna. Ideo semp̄ noua: q̄ nū q̄ vetera scit. Nam si bene cōsideras: antiqū est hoc. Quomodo ergo est nouum? Nūquid fratres mei vita eterna modō parata est: Vita eterna ipse christus: et scdm̄ diuinitatem: nō modo natus est: quia in principio erat verbū et verbū erat apud deuz: et deus erat verbū. Hoc erat in principio apud deū. Omnia per ipsum facta sūt: et sine ipso factū est nihil. Si que per ipsum facta sunt antiqua sunt: quid est ipse p̄: quē facta sunt: Quid nisi eternus xp̄atri coeternus: Sed nos dilapsi in peccatū: puenimus ad vetustatem. Nostra em̄ vox est in illo psalmo: vbi dicit cū gemitu: Inueteravi in omnib⁹ inimicis meis. Inueteravit homo p̄ peccatū: innouatur p̄ gratiā. Omnes ergo qui innouātur in christo: ut ad vitam eternā incipiant p̄tinere canticū nouū cantant: et hoc canticū pacis est: canticum hoc caritatis est. Quisquis se a cōiunctione sanctorū sepat: nō cantant canticū nouū: secut⁹ est em̄ vetustā animositatē: nō nouā caritatē. In noua caritate qd̄ est: Pax vinculi sancte societatis: cōpago spiritualis: edificium de lapidib⁹ viuīs. Ubi ē hoc: Nō in vno loco: sed p̄ vniuersū orbē terrarū. Audi hoc de alio psalmo: sic dicit: Cātate dño canticū nouum: cantate dño omnis terra. Ex hoc intelligit: q̄ qd̄ nō cū omni terra cātāt: canticū vetus cantat: q̄libet verba de ore ei⁹ p̄cedūt. Quid em̄ attendo: quid sonet cum video quid cogitet: Et tu inquis vides quid cogitet